

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/2007 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2006

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä huhtikuuta 2007 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2006 (K 4/2007 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tiina Palotie-Heino, neuvotteleva virkamies Aune Turpeinen, apulaisosastopäällikkö, hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen, finanssisihteeri Tuula Karhu, hallitussihteeri Virpi Korhonen, hallitusneuvos Lauri Pelkonen, hallitusneuvos Esko Salo ja hallitussihteeri Carita Wuorenjuuri, sosiaali- ja terveysministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt hallituksen toimenpidekertomuksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyjen eduskunnan lausumien osalta. Lausumista yksi kuuluu sisäasiainministeriön, yksi valtiovarainministeriön ja yksi työministeriön hallinnonalaan. Kaikki muut, yhteensä 28 lausumaa, kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Valiokunta esittää hallituksen selvitysten johdosta seuraavat huomautukset.

Poistettavat lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettavat toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat ovat muutoin käyneet tarpeettomiksi ja ne voidaan poistaa:

- *Kustannustason muutosten huomioon ottaminen valtionosuuksissa* HE 49/2002 vp

- *Perhevapaauudistus* HE 147/2002 vp
- *Tapaturma- ja liikennevakuutuksen täyskustannusvastuu* HE 158/2004 vp
- *Lapsiasiamiesjärjestelmän toimivuuden arviointi* HE 163/2004 vp
- *Lääkekustannusten hillintä ja nikotiinivalmisteiden myynnin laajentamisen seuranta* HE 107/2005 vp.

Säilytettävät lausumat

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt muut kuin edellä mainitut lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää hallituksen kertomuksessa.

Hallitus on kertomuksessaan esittänyt myös seuraavien lausumien osalta, etteivät ne enää anna aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta ei yhdy hallituksen näkemykseen vaan lausuu niiden osalta seuraavaa:

— *Työttömyysturvan peruspäivärahan taso (Sosiaaliturvan selonteko VNS 4/1996 vp)*

Hallitus on katsonut, ettei lausuma työttömyysturvan peruspäivärahan tason turvaamisesta enää anna aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta katsoo, ettei hallituksen toimenpiteillä ole kyetty korottamaan työttömyysturvan peruspäivärahan tasoa tai muuttamaan sen verotusta siten, että työttömien riippuvuus toimeentulotuesta ratkaisevasti vähenisi. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen riittämättömyyden tasoa osoittaa se, että toimeentulotuen saajista lähes puolella (tiedot vuodelta 2005) on ensisijaisena toimeentulon lähteenä työttömyysturva. Vastaavasti kaikista työmarkkinatukea saavista noin kolmasosa (tiedot vuodelta 2004) joutuu turvautumaan toimeentulotukeen. Tästä syystä lausumaa ei voida vielä poistaa.

— *Työttömyyseläke (HE 45/2002 vp)*

Hallitus on katsonut, ettei työttömyyseläkettä koskeva eduskunnan lausuma enää anna aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta pitää sinänsä asianmukaisina kertomuksessa selostettuja toimenpiteitä, joiden seurauksena työttömyyseläkkeen saamiseen liittyvät ongelmat ovat vähentyneet. Valiokunnan tietoon on kuitenkin edelleen tulleet tapauksia, joissa ongelmia on esiintynyt. Sen vuoksi valiokunta pitää asian seuraamista edelleen tarpeellisena.

— *Sotainvalidien korvausturva (HE 150/2002 vp)*

Eduskunta edellytti, että hallitus selvittää mahdollisuudet pikaisesti alentaa sotainvalideille sosiaalihuoltolain ja kansanterveyslain mukaan järjestettävien avopalveluiden korvaamisen edellytyksenä olevaa työkyvyttömyysaste prosenttia tai poistaa sen kokonaan. Lausuman hyväksymisen jälkeen palveluiden korvaamisen edellytyksenä olevaa työkyvyttömyysaste prosenttia on alennettu 1.1.2003 voimaantulleella lailla 30 prosentista 25 prosenttiin ja vuoden 2005 alusta voimaantulleella lailla 20 prosenttiin. Hallitus on selvittänyt korvattavuuden rajan edelleen alentamista ja katsoo, ettei prosenttirajan alentaminen käytettävissä olevien

määrärahojen puitteissa ole mahdollista. Tästä syystä hallitus toteaa, ettei asia anna aihetta enempään toimenpiteisiin. Valiokunta katsoo kuitenkin, että lausumassa asetettuun tavoitteeseen tulee edelleen pyrkiä ja tästä syystä lausuman säilyttäminen on tarpeen.

— *Työeläkeuudistus (HE 261/2002 vp)*

Eduskunta edellytti, että hallitus seuraa lainmuutoksen vaikutuksia yrittäjän eläkevakuutusmaksun maksamiseen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos vuoden 2005 alusta voimaan tuleva uudistus vaikuttaa yrittäjien eläketurvan tasoa alentavasti tai jos valtion osuus YEL-eläkemenosta tai kansaneläkemenosta uudistuksen johdosta kohtuuttomasti kasvaa. Hallitus toteaa selvityksessään, että lainmuutosten vaikutuksista saatujen kokemusten perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä aikaisintaan sen jälkeen, kun muutokset ovat olleet voimassa pari vuotta. Lisäksi hallituksen selvityksessä viitataan kuluvan vuoden alusta voimaantulleeseen uuteen yrittäjän eläkelakiin sekä siihen, että erikseen tullaan selvittämään, miten yrittäjän määrittely eläkevakuutuksessa on tarkoituksenmukaista tehdä. Valiokunta toteaa, että myös hallituksen esityksessä uudeksi yrittäjän eläkeläiksi (HE 197/2006 vp) todettiin, ettei (lausumassa tarkoitettun) järjestelmän toimivuudesta voida vielä tehdä johtopäätöksiä, koska se on ollut voimassa vasta vuoden 2005 alusta alkaen. Esityksen perusteluissa nimenomaan todettiin, että eläkevakuutusmaksun maksamisen joustoja on syytä selvittää myöhemmin. Koska lausumassa tarkoitettua lainmuutoksen vaikutusten seurantaa ei vielä ole ollut mahdollista toteuttaa, valiokunta ei hyväksy lausuman poistamista.

— *Kunnallisen eläkejärjestelmän ja valtion eläkejärjestelmän uudistaminen (HE 45/2004 vp ja HE 46/2004 vp)*

Hallitus on katsonut, etteivät lausumat eläkkeiden normeerauksen vaikutusten ja työkyvyttömyyseläkkeiden myöntökäytäntöjen seuraamisesta enää antaisi aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta katsoo kuitenkin, että julkisella sektorilla

sovellettavan eläkkeiden normeerauksen vaikutuksia alkavien eläkkeiden tasoon on edelleen syytä seurata ja antaa vaikutuksista selvitystä jatkossakin hallituksen kertomuksen yhteydessä. Tästä syystä lausumia ei ole syytä poistaa.

— *Palveluseteli (HE 74/2003 vp)*

Eduskunta piti tärkeänä, että hyvät käytännöt yhdistetyn kotipalvelun ja kotisairaanhoidon järjestämisessä voidaan säilyttää. Lisäksi edellytettiin lainsäädännön vaikutusten seurannan ja arvioinnin järjestämistä. Hallitus on katsonut, etteivät lausumat enää anna aihetta toimenpiteisiin. Hallitusohjelman mukaan kunnallisen palvelusetelin käyttöalaa laajennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja palveluseteli ulotetaan kotisairaanhoidon vuoden 2008 alusta. Valiokunta pitää tästä syystä asian seuraamista vielä tarpeellisena.

— *Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus (HE 3/2005 vp)*

Eduskunta edellytti menettelytapaohjeiden laatimista 65 vuotta täyttäneiden vaikeavammaisten

lääkinnällisen kuntoutuksen joustavan jatkumisen turvaamiseksi. Lisäksi edellytettiin harkinnanvaraista kuntoutusta ja vaikeavammaisten lääkinällistä kuntoutusta koskevien päätösten asianmukaisuuden ja tasapuolisuuden seuranta ja arviointia. Hallitus on katsonut, etteivät lausumat enää anna aihetta toimenpiteisiin. Edellytetyt ohjeet on laadittu ja lainsäädännön toteutumista seurattu lausumissa edellytetyllä tavalla. Valiokunta katsoo kuitenkin, että kuntoutuksen järjestämisessä ilmenneiden ongelmien vuoksi ohjeiden toimivuutta ja päätösten asianmukaisuutta on edelleen syytä seurata.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää perustuslakivaliokunnalle,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 29 päivänä toukokuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
 vpj. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
 jäs. Risto Autio /kesk
 Marjaana Koskinen /sd
 Jukka Mäkelä /kok
 Håkan Nordman /r
 Päivi Räsänen /kd

Pertti Salovaara /kesk
 Anni Sinnemäki /vihr
 Satu Taiveaho /sd
 Lenita Toivakka /kok
 Erkki Virtanen /vas
 vjäs. Ilkka Kantola /sd
 Tapani Tölli /kesk.

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää,
 valiokuntaneuvos Harri Sintonen.